Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (piektā palāta)

2017. gada 9. martā**

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu — Advokātu pakalpojumu sniegšanas brīvība — Iespēja dalībvalstīm uzticēt tikai noteiktām advokātu kategorijām formālo dokumentu sagatavošanu, kas rada vai nodod tiesības uz zemi — Dalībvalsts tiesiskais regulējums, kurā ir prasīts, ka paraksta īstumu uz pieteikuma reģistrācijai zemesgrāmatā apliecina notārs

Lieta C-342/15

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Oberster Gerichtshof* (Augstākā tiesa, Austrija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2015. gada 19. maijā un kas Tiesā reģistrēts 2015. gada 8. jūlijā, tiesvedībā

Leopoldine Gertraud Piringer.

TIESA (piektā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs Ž. L. da Krušs Vilasa [*J. L. da Cruz Vilaça*], Tiesas priekšsēdētāja vietnieks A. Ticano [*A. Tizzano*] (referents), tiesneši M. Bergere [*M. Berger*], E. Borgs Bartets [*A. Borg Barthet*] un F. Biltšens [*F. Biltgen*],

ģenerāladvokāts M. Špunars [*M. Szpunar*],

sekretārs K. Malaceks [*K. Malacek*], administrators,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2016. gada 8. jūnija tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza

— *Leopoldine Gertraud Piringer* vārdā – *S. Piringer*, *W. L. Weh* un *S. Harg*, *Rechtsanwälte*,

— Austrijas valdības vārdā – *G. Eberhard* un *M. Aufner*, kā arī *C. Pesendorfer*, pārstāvji,

— Čehijas Republikas valdības vārdā – *M. Smolek*, *J. Vláčil* un *D. Hadroušek*, pārstāvji,

— Vācijas valdības vārdā – *T. Henze* un *J. Möller*, kā arī *D. Kuon* un *J. Mentgen*, pārstāvji,

— Spānijas valdības vārdā – *M. J. García–Valdecasas Dorrego* un *V. Ester Casas*, pārstāves,

— Francijas valdības vārdā – *G. de Bergues*, *D. Colas* un *R. Coesme*, pārstāvji,

— Latvijas valdības vārdā – I. Kalniņš un J. Treijs-Gigulis, pārstāvji,

* Tiesvedības valoda – vācu.

— Luksemburgas valdības vārdā – *D. Holderer*, pārstāve, kam palīdz *F. Moyse*, *avocat*,

— Polijas valdības vārdā – *B. Majczyna*, kā arī *D. Lutostańska* un *A. Siwek*, pārstāvji,

— Slovēnijas valdības vārdā – *B. Jovin Hrastnik*, pārstāve,

— Eiropas Komisijas vārdā – *G. Braun* un *H. Støvlbæk*, pārstāvji,

noklausījusies ģenerāladvokāta secinājumus 2016. gada 21. septembra tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Lūgums sniegt prejudiciālu jautājumu ir par to, kā interpretēt Padomes 1977. gada 22. marta Direktīvas 77/249/EEK par pasākumiem, kas palīdz advokātiem sekmīgi īstenot brīvību sniegt pakalpojumus (OV 1977, L 78, 17. lpp.), 1. panta 1. punkta otro daļu, kā arī LESD 56. pantu.

2 Šis lūgums radās strīdā starp *Leopoldine Gertraud Piringer*, Austrijas pilsoni, un *Bezirksgericht Freistadt* (Freištates pirmās instances tiesa, Austrija) par to, ka otrā minētā atteicās reģistrēt Austrijas zemesgrāmatā plānoto nekustamā īpašuma pārdošanu.

Atbilstošie tiesību akti

Savienības tiesības

3 Direktīvas 77/249 preambulas otrā apsvēruma redakcija ir šāda:

“[..] šajā direktīvā iekļauti vienīgi pasākumi, lai veicinātu advokātu efektīvas darbības pakalpojumu sniegšanā; [..] būs nepieciešami sīkāk izstrādāti pasākumi, lai veicinātu tiesību veikt uzņēmējdarbību efektīvu izmantošanu”.

4 Saskaņā ar šīs direktīvas 1. panta 1. un 2. punktu:

“1. Šī direktīva tajā noteiktajās robežās un saskaņā ar tajā paredzētajiem nosacījumiem tiek piemērota attiecībā uz advokātu darbību pakalpojumu sniegšanā.

Neskatoties uz jebko šajā direktīvā, dalībvalstis var rezervēt noteiktām juristu [advokātu] kategorijām formālo dokumentu sagatavošanu tiesību iegūšanai uz mirušu personu īpašuma pārvaldīšanu un tādu formālo dokumentu sastādīšanu, kas rada vai nodod tiesības uz zemi.

2. “Advokāts” nozīmē jebkuru personu, kura ir tiesīga veikt savu profesionālo darbību ar vienu no šādiem apzīmējumiem:

[..] *Īrija:*	*Barrister* *Solicitor*
[..] *Lielbritānija:*	*Advocate* *Barrister* *Solicitor*

[..]

”

5 Minētās direktīvas 4. pantā ir paredzēts:

“1. Darbības saistībā ar klienta pārstāvēšanu tiesvedības procesā vai valsts iestādēs veic katrā uzņēmējdalībvalstī saskaņā ar nosacījumiem, kuri piemērojami attiecībā uz šajā valstī reģistrētajiem advokātiem, izņemot jebkurus nosacījumus, kas prasa uzturēšanās tiesības vai reģistrāciju profesionālā organizācijā šajā valstī.

[..]

4. Advokāts, kurš veic darbību, kas nav minēta 1. punktā, arī turpmāk ir pakļauts tās dalībvalsts profesionālās ētikas nosacījumiem un normām, no kuras viņš nāk, neierobežojot tās normas, lai kāds būtu to avots, kuras reglamentē šo profesiju uzņēmējdalībvalstī, jo īpaši tās, kuras attiecas uz advokāta darbības nesavienojamību ar citu darbības veidu veikšanu šajā valstī [..]. Pēdējās no minētajām normām ir piemērojamas vienīgi tad, ja tās ir iespējams ievērot advokātam, kurš nav reģistrēts uzņēmējdalībvalstī, un tiktāl, cik to piemērošana ir objektīvi pamatota, lai nodrošinātu šajā dalībvalstī advokāta darbības pienācīgu veikšanu, profesijas prestižu un to normu ievērošanu, kas attiecas uz nesavienojamību.”

6 Eiropas Parlamenta un Padomes 1998. gada 16. februāra Direktīvas 98/5/EK par pasākumiem, lai atvieglotu advokāta profesijas pastāvīgu praktizēšanu dalībvalstī, kas nav tā dalībvalsts, kurā iegūta kvalifikācija (OV 1998, L 77, 36. lpp.), preambulas 10. apsvērumā ir minēts:

“[..] tomēr būtu jāparedz, tāpat kā Direktīvā 77/249/EEK, iespēju izslēgt no to advokātu darbības, kuri praktizē ar savas mītnes valsts profesionālajiem nosaukumiem Lielbritānijā un Īrijā, noteiktu formālu dokumentu sagatavošanu īpašumtiesību maiņas un mantošanas jomā; [..] šī direktīva nekādā ziņā neietekmē noteikumus, saskaņā ar kuriem katrā dalībvalstī noteiktas aktivitātes ir rezervētas profesijām, kas nav juridiskā profesija; [..].”

7 Šīs direktīvas 5. panta “Darbības joma” 2. punktā ir paredzēts:

“Dalībvalstis, kuras atļauj savā teritorijā noteiktām advokātu kategorijām sagatavot dokumentus, lai iegūtu tiesības pārvaldīt mirušu personu īpašumus un radītu vai nodotu zemes īpašuma tiesības, kas citās dalībvalstīs ir rezervētas profesijām, kas nav advokāta profesija, var izslēgt no šādas darbības veikšanas advokātus, kuri praktizē ar savas mītnes valsts profesionālo nosaukumu, kas piešķirts vienā no šīm citām dalībvalstīm.”

Austrijas tiesības

8 1955. gada 2. februāra *Allgemeines Grundbuchsgesetz* (Federālais likums par zemesgrāmatu, redakcijā, kas piemērojama pamatlietas faktiem (*BGBl.* I, Nr. 87/2015) (turpmāk tekstā – “*GBG*”), 31. pantā ir noteikts:

“1. Reģistrāciju zemesgrāmatā [..] var veikt tikai, pamatojoties uz publiskiem dokumentiem un tādiem privātiem dokumentiem, uz kuriem pušu parakstus ir apliecinājusi tiesa vai notārs un apliecinājuma atzīmē saistībā ar privātpersonām ir ietverts arī dzimšanas datums.

[..]

3. Ārvalstu dokumentu apliecināšana norit saskaņā ar starptautiskiem nolīgumiem. Dokumentiem, kurus ir apliecinājusi Austrijas pārstāvības iestāde, kuras pakļautībā tie tika sagatavoti vai apliecināti, vai arī valsts pārstāvības iestāde tajā valstī, kurā tie tika sagatavoti vai apliecināti, papildu apliecināšana nav jāveic.

[..]"

9 *GBG* 53. pantā ir paredzēts:

"1. Īpašniekam ir tiesības lūgt izdarīt zemesgrāmatā atzīmi par nodomu īpašumu pārdot vai apgrūtināt, lai no pieprasījuma brīža noteiktu reģistra prioritāti tiesībām, kuras tiktu reģistrētas šīs pārdošanas vai apgrūtināšanas rezultātā.

[..]

3. Atzīmes uz šādiem pieteikumiem var tikt pieļautas tikai tad, ja saskaņā ar zemesgrāmatu ir pieļaujama nodibināmo tiesību vai pastāvošo tiesību dzēšanas reģistrācija un ja parakstu uz reģistrācijas pieteikuma ir apliecinājusi tiesa vai notārs. Piemēro 31. panta 3.–5. punktu.

[..]"

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

10 *L. G. Piringer* pieder puse no nekustamā īpašuma Austrijā.

11 2009. gada 25. februārī Čehijas Republikā viņa parakstīja pieteikumu reģistrēt Austrijas zemesgrāmatā prioritātes noteikšanu viņas nekustamā īpašuma daļas plānotajai pārdošanai. Prasītājas paraksta īstumu uz šī pieteikuma apliecināja Čehijas Republikas advokāts, kas saskaņā ar viņa valsts tiesībām šajā nolūkā izdarīja atzīmi, it īpaši norādot prasītājas pamatlietā dzimšanas datumu, kā arī viņas identitātes pierādīšanai uzrādīto personas apliecinošo dokumentu. Advokāts ar savu parakstu tajā arī apliecināja, ka *L. G. Piringer* viņa klātbūtnē pašrocīgi ir parakstījusi minēto pieteikumu vienā eksemplārā.

12 2014. gada 15. jūlijā *L. G. Piringer* šo pieteikumu reģistrācijai iesniedza *Bezirksgericht Freistadt* (Freištates pirmās instances tiesa, Austrija), kas administrē zemesgrāmatu. Viņa tostarp savam pieteikumam pievienoja starp Austrijas Republiku un Čehoslovākijas Sociālistisko Republiku 1961. gada 10. novembrī noslēgto nolīgumu par tiesu iestāžu sadarbību civillietās, publisko aktu atzīšanu un juridiskas informācijas sniegšanu (*BGBl.* Nr. 309/1962), kas joprojām ir piemērojams abpusējās attiecībās ar Čehijas Republiku (*BGBl.* III Nr. 123/1997) (turpmāk tekstā – "Austrijas un Čehijas Republikas nolīgums").

13 Šī tiesa minēto pieteikumu noraidīja ar 2014. gada 18. jūlija nolēmumu, pamatojoties uz to, ka prasītājas paraksta īstumu nebija apliecinājusi tiesa vai notārs, kā tas ir noteikts *GBG* 53. panta 3. punktā. Tālāk, minētās tiesas skatījumā, Čehijas Republikas advokāta veikts paraksta īstuma apliecinājums neietilpst Austrijas un Čehijas Republikas nolīguma tvērumā. Katrā ziņā tā uzskatīja, ka *L. G. Piringer* iesniegtajā apliecinājuma atzīmē neesot saskaņā ar minētā nolīguma 21. un 22. pantu prasītais oficiālā zīmoga nospiedums.

14 Ar 2015. gada 25. novembra rīkojumu *Landesgericht Linz* (Lincas apgabaltiesa, Austrija) apstiprināja 2014. gada 18. jūlijā pieņemto nolēmumu, it īpaši uzskatot, ka, pat ja apliecinājums par paraksta īstumu bija publisks dokuments Čehijas Republikas tiesību izpratnē, tā atzīšanai Austrijā bija piemērojams Austrijas un Čehijas Republikas nolīguma 21. panta 2. punkts. Taču, tā kā šī tiesību norma ierobežo savstarpēju atzīšanu privātiem dokumentiem ar atzīmi par uz tā uzlikta paraksta

īstumu, kurus sagatavojusi "tiesa, administratīvā iestāde vai Austrijas notārs", tās piemērošanas jomas paplašināšana uz Čehijas Republikas advokātu uzliktajām atzīmēm būtu ne tikai pretrunā šī panta formulējumam, bet arī līgumslēdzēju pušu gribai.

15 *L. G. Piringer* ir iesniegusi kasācijas sūdzību *Oberster Gerichtshof* (Augstākā tiesa, Austrija), un tā būtībā uzskata, ka šajā lietā Čehijas Republikas un Austrijas nolīgums nav piemērojams, un pauž šaubas par to, vai ar Savienības tiesībām ir saderīga *GBG* 53. panta 3. punktā paredzētā prasība par notāra apliecinājumu.

16 Šādos apstākļos *Oberster Gerichtshof* (Augstākā tiesa) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

"1) Vai [Direktīvas 77/249] 1. panta 1. punkta otrais teikums ir jāinterpretē tādējādi, ka dalībvalstij parakstu īstuma apliecināšanu uz dokumentiem, kas ir vajadzīgi tiesību uz nekustamo īpašumu nodibināšanai vai pārejai, ir iespējams izslēgt no advokātu pakalpojumu sniegšanas brīvības un šādas darbības atļaut tikai valsts notāriem?

2) Vai LESD 56. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka ar to tiek pieļauta reģistrācijas valsts (Austrija) tiesību norma, saskaņā ar kuru parakstu īstumu apliecināšanu uz dokumentiem, kas ir vajadzīgi tiesību uz nekustamo īpašumu nodibināšanai vai pārejai, ir paredzēts veikt tikai valsts notāriem, no kā izriet, ka Čehijas Republikā praktizējoša advokāta tā prakses valstī veikts apliecinājums par paraksta īstumu netiek atzīts reģistrācijas valstī, lai gan šim apliecinājumam saskaņā ar Čehijas Republikas tiesībām ir tādas pašas juridiskās sekas kā oficiālam apliecinājumam,

jo īpaši tādēļ, ka

a) jautājums par Čehijas Republikā praktizējoša advokāta veikta paraksta uz pieteikuma reģistrācijai zemesgrāmatā reģistrācijas valstī īstuma apliecinājuma atzīšanu skar tāda advokāta pakalpojuma brīvības īstenošanu, kura nav piešķirta reģistrācijas valstī praktizējošiem advokātiem, un atteikšanās atzīt šādu apliecinājumu tādēļ nav pakļauta aizlieguma ierobežojumam,

vai

b) šādas darbības paredzēšana tikai valsts notāriem ir pamatota aktu tiesiskuma un tiesiskās noteiktības (dokumentiem par tiesiskiem darījumiem) nodrošināšanai un tādēļ kalpo primāriem vispārējo interešu apsvērumiem, un turklāt ir piemērota šī mērķa reģistrācijas valstī sasniegšanai?"

Par lūgumu atkārtoti sākt tiesvedības mutvārdu procesu

17 Saskaņā ar Tiesas Reglamenta 82. panta 2. punktu tiesvedības mutvārdu daļa tika pabeigta pēc ģenerāladvokāta secinājumu nolasīšanas 2016. gada 21. septembrī.

18 Ar 2016. gada 31. oktobrī Tiesas kancelejā iesniegto pieteikumu *L. G. Piringer* lūdza atkārtoti sākt tiesvedības mutvārdu daļu. Viņa būtībā apstrīdēja dažus ģenerāladvokāta secinājumos atrodamos apgalvojumus un norādīja, ka dažus argumentus, kas kā būtiski ir tikuši norādīti šajā lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu, ieinteresētās personas neesot apspriedušas.

19 Šajā ziņā no LESD 252. panta otrās daļas izriet, ka ģenerāladvokāta pienākums ir, ievērojot pilnīgu objektivitāti un neatkarību, atklātā tiesas sēdē izteikt pamatotus secinājumus lietās, kurās ir vajadzīga ģenerāladvokāta piedalīšanās, ņemot vērā to, ka Tiesai nav saistoši ne šie secinājumi, ne to pamatojums (skat. spriedumu, 2016. gada 21. decembris, Padome/*Front Polisario*, C-104/16 P, EU:C:2016:973, 60. punkts un tajā minētā judikatūra).

20 Līdz ar to kāda lietas dalībnieka nepiekrišana minētajiem secinājumiem, neraugoties uz tajos izskatītajiem jautājumiem, nevar pati par sevi būt pamatojums tiesvedības mutvārdu daļas atkārtotai sākšanai (spriedums, 2016. gada 21. decembris, Padome/*Front Polisario*, C-104/16 P, EU:C:2016:973, 61. punkts un tajā minētā judikatūra).

21 Tāpēc ir jāatgādina, ka saskaņā ar Reglamenta 83. pantu Tiesa, uzklausījusi ģenerāladvokātu, jebkurā brīdī var izdot rīkojumu par tiesvedības mutvārdu daļas atkārtotu sākšanu, it īpaši, ja tā uzskata, ka tā nav pietiekami informēta, vai ja lieta ir jāizskata, pamatojoties uz argumentu, kuru Eiropas Savienības Tiesas statūtu 23. pantā minētie lietas dalībnieki vai ieinteresētās personas nav apspriedušas.

22 Šajā lietā Tiesa uzskata, ka tās rīcībā ir visi nepieciešamie elementi, lai atbildētu uz uzdotajiem jautājumiem, un ka tie tikuši apspriesti starp lietas dalībniekiem notikušajās debatēs.

23 Šādos apstākļos Tiesa, uzklausījusi ģenerāladvokātu, uzskata, ka nav pamata izdot rīkojumu par tiesvedības mutvārdu daļas atkārtotu sākšanu.

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par pirmo jautājumu

24 Uzdodot pirmo jautājumu, iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Direktīvas 77/249 1. panta 1. punkta otrais teikums ir jāinterpretē tādējādi, ka ar to netiek pieļauts dalībvalsts tiesiskais regulējums, kāds ir aplūkots pamatlietā, kurā parakstu īstuma apliecināšanu uz dokumentiem, kas ir vajadzīgi tiesību uz nekustamo īpašumu nodibināšanai vai pārejai, ir paredzēts veikt valsts notāriem un šī iemesla dēļ tiek izslēgta iespēja šajā dalībvalstī atzīt tādu apliecinājumu, ko ir veicis citā dalībvalstī praktizējošs advokāts.

25 Lai atbildētu uz šo jautājumu, vispirms ir jānosaka, vai Direktīva 77/249 ir piemērojama tādos apstākļos kā pamatlietā minētie.

26 Šajā ziņā ir jānorāda, ka Direktīvu 77/249, kuras mērķis ir palīdzēt advokātiem sekmīgi īstenot brīvību sniegt pakalpojumus (spriedums, 1988. gada 19. janvāris, *Gullung*, 292/86, EU:C:1988:15, 15. punkts), saskaņā ar tās 1. panta 1. punktu piemēro attiecībā uz advokātu darbību pakalpojumu sniegšanā.

27 Tādēļ, pirmkārt, ir jāizvērtē, vai paraksta īstuma uz pieteikuma reģistrācijai zemesgrāmatā apliecināšana, kāda ir aplūkota pamatlietā, ir "advokātu darbība" un, otrkārt, vai šī apliecināšana šīs tiesību normas izpratnē ir tikusi veikta, īstenojot brīvību sniegt pakalpojumus.

28 Pirmkārt, ir jākonstatē, ka Direktīvā 77/249 skaidri nav definēts tas, ko aptver jēdziens "advokātu darbības" šīs direktīvas izpratnē. Faktiski, lai gan šī direktīva nošķir, pirmkārt, darbības, kas saistītas ar klienta pārstāvēšanu tiesvedības procesā vai valsts iestādēs un kas minētas it īpaši šīs direktīvas 4. panta 1. punktā, un, otrkārt, visas citas darbības atbilstoši tās 4. panta 4. punkta formulējumam (skat. spriedumu, 1995. gada 30. novembris, *Gebhard*, C-55/94, EU:C:1995:411, 14. punkts), tajā nav precizēts šo vārdkopu tvērums.

29 Katrā ziņā attiecībā uz pašu "advokāta" jēdzienu Direktīvas 77/249 1. panta 2. punkta izpratnē tajā ir paredzēts, ka šis jēdziens ir jāsaprot kā tāds, kurš nozīmē jebkuru personu, kura ir tiesīga veikt savu profesionālo darbību ar vienu no ikkatrā dalībvalstī piemērojamiem apzīmējumiem. Ar šādu definīciju Savienības likumdevējs tādējādi ir dalībvalstu ziņā atstājis tām pašām definēt šo jēdzienu un atsaukties uz katrā dalībvalstī lietotiem apzīmējumiem, lai identificētu personas, kuras ir tiesīgas veikt minēto profesionālo darbību.

30 Šajos apstākļos ir jāuzskata, ka bez jebkādiem precizējumiem Direktīvā 77/249 arī attiecībā uz to darbību definēšanu, kuras var veikt advokāti, Savienības likumdevējs ir gribējis saglabāt dalībvalstu pilnvaras definēt šī jēdziena saturu, šādi tām piešķirot plašu rīcības brīvību.

31 Tādējādi Direktīvas 77/249 interpretācijas nolūkā jānorāda, ka atšķirībā it īpaši no Čehijas Republikas un Spānijas valdību nostājas jēdziens "advokāta darbība" šīs direktīvas izpratnē aptver ne tikai juridiskos pakalpojumus, ko parasti sniedz advokāti – kā juridiska konsultācija vai klienta pārstāvēšana vai aizstāvēšana tiesā, bet arī attiecas uz cita veida pakalpojumiem – kā paraksta īstuma apliecināšana. Šajā ziņā nav nozīmes faktam, ka šos pēdējos minētos pakalpojumus advokāti nesniedz visās dalībvalstīs.

32 Turklāt ir jāprecizē – kā tas arī izriet no Tiesai iesniegtajiem lietas materiāliem –, ka dažās valstīs, tostarp arī Čehijas Republikā, valsts teritorijā praktizējošiem advokātiem faktiski ir paredzēta iespēja veikt arī cita veida pakalpojumus.

33 Otrkārt, ir jānosaka, vai advokāta darbība, kas izpaužas kā paraksta īstuma apliecināšana, ir pakļauta brīvības sniegt pakalpojumus režīmam. Faktiski Direktīvas 77/249 piemērošana advokāta darbībām saskaņā ar tās 1. panta 1. punktu arī ir pakārtota nosacījumam, lai šīs darbības tiktu veiktas "pakalpojumu sniegšanā".

34 Šajā ziņā ir jāatgādina – kā jau to Tiesa ir vairākkārtīgi nospriedusi: pakalpojumu sniegšanai var norisināties vai nu pakalpojuma sniedzēja pārvietošanās, kurš dodas uz dalībvalsti, kurā ir reģistrēts pakalpojuma saņēmējs, vai arī pakalpojuma saņēmēja pārvietošanās, kurš dodas uz pakalpojuma sniedzēja reģistrācijas valsti. Lai gan pirmais no gadījumiem skaidri ir minēts LESD 57. panta trešajā daļā, saskaņā ar kuru ir atļauts uz laiku veikt pakalpojumu sniedzēja darbības dalībvalstī, kurā sniedz pakalpojumus, saskaņā ar tādiem pašiem nosacījumiem, kādus šī valsts izvirza pati saviem pilsoņiem, otrais gadījums ir tā nepieciešams papildinājums, kas atbilst mērķim liberalizēt visas par atlīdzību veiktās darbības, kas neietilpst preču un kapitāla brīvā apritē un personu pārvietošanās brīvībā (skat. it īpaši spriedumu, 2013. gada 24. septembris, *Demirkan*, C-221/11, EU:C:2013:583, 34. punkts).

35 Tādējādi saskaņā ar Tiesas judikatūru tiesības uz pakalpojumu sniegšanas brīvību, kas LESD 56. pantā ir paredzētas dalībvalstu pilsoņiem un tādējādi Savienības pilsoņiem, ietver arī "pasīvo" pakalpojumu sniegšanas brīvību, proti, pakalpojuma saņēmēju tiesības doties uz citu dalībvalsti, lai tur, nesastopoties ar ierobežojumiem, saņemtu kādu pakalpojumu (skat. it īpaši spriedumu, 2013. gada 24. septembris, *Demirkan*, C-221/11, EU:C:2013:583, 35. punkts un tajā minētā judikatūra).

36 No tā izriet, ka, tā kā Direktīvas 77/249 mērķis ir veicināt advokātiem sekmīgi īstenot brīvību sniegt pakalpojumus, tā ir jāinterpretē tādējādi, ka to piemēro gan ierastajā gadījumā, advokātam pārvietojoties uz dalībvalsti, kurā viņš nav iedibinājies savu pakalpojumu sniegšanai, gan arī, ja viņš nepārvietojas, proti, ja tādā gadījumā kā pamatlietā aplūkotais pakalpojumu saņēmējs ir tas, kurš pārvietojas ārpus savas dzīvesvietas dalībvalsts, lai nokļūtu citā dalībvalstī un saņemtu tur praktizējoša advokāta pakalpojumus.

37 Ņemot vērā visu iepriekš izklāstīto, tā kā Direktīvas 77/249 piemērošanas nosacījumi ir šajā lietā ir izpildīti, ir jāuzskata, ka to ir jāpiemēro tādā gadījumā kā pamatlietā aplūkotais.

38 Tas nu ir skaidrs, tādēļ jānorāda, ka *Oberster Gerichtshof* (Augstākā tiesa) uzdotais jautājums precīzāk attiecas uz Direktīvas 77/249 1. panta 1. punkta otrā teikuma interpretāciju. Šajā tiesību normā ir pieļauta atkāpe no advokātu pakalpojumu sniegšanas brīvības, paredzot, ka dalībvalstis var rezervēt "noteiktām juristu [advokātu] kategorijām" formālo dokumentu sagatavošanu, kas tostarp rada vai nodod tiesības uz zemi.

39 It īpaši, uzdodama jautājumu, minētā tiesa vēlas noskaidrot, vai šāda atkāpe pamato Austrijas valsts notāriem rezervēto paraksta īstuma apliecināšanu uz dokumentiem tiesību uz zemi radīšanai vai nodošanai, ļaujot no šādu darbību veikšanas izslēgt advokātus.

40 Jāsecina, ka Direktīvas 77/249 1. panta 1. punkta otrajā teikumā paredzētā atkāpe vispārīgi neattiecas uz dažādām jurista profesiju kategorijām tādējādi, ka dalībvalstīm, atsaucoties uz šo tiesību normu, būtu piešķirtas tiesības paredzēt formālo dokumentu, kas rada vai nodod tiesības uz zemi, sagatavošanas darbību veikšanu tikai atsevišķām tiesību speciālistu kategorijām, piemēram, notāriem, un tādējādi aizliegt ārvalstu advokātiem aplūkotās darbības veikt minēto dalībvalstu teritorijā.

41 Savukārt minētajā tiesību normā ir paredzēta atkāpe ar vairāk ierobežojošu tvērumu un tā attiecas uz dažām noteiktām advokātu kategorijām, turklāt tās ir skaidri identificētas šīs pašas direktīvas 1. panta 2. punktā.

42 Šajā ziņā, kā to pamatoti norāda Komisija un Vācijas valdība, Direktīvas 77/249 rašanās ļauj izprast šīs tiesību normas izcelsmi un tvērumu, tā tika iekļauta Lielbritānijas un Īrijas tiesību sistēmas dēļ, lai ņemtu vērā īpašo juridisko situāciju šajās abās dalībvalstīs, kurās ir dažādas advokātu kategorijas, proti, *barristers* un *solicitors*.

43 It īpaši Direktīvas 77/249 1. panta 1. punkta otrajā teikumā paredzētās atkāpes mērķis bija ņemt vērā šajā *Common Law* valstī piemērojamo tiesisko regulējumu, saskaņā ar kuru *solicitors* ir piešķirtas ekskluzīvas pilnvaras sagatavot juridiskus aktus nekustamā īpašuma tiesību jomā, savukārt citās dalībvalstīs šīs direktīvas pieņemšanas laikā šādu aktu sagatavošana bija uzticēta notāriem vai tiesām. Starp citu, netika apstrīdēts, ka šādas darbības neietilptu Direktīvas 77/249 piemērošanas jomā.

44 Minētās atkāpes mērķis – kā to savu secinājumu 34. punktā uzsver ģenerāladvokāts – tādējādi ir novērst iespēju, ka citu dalībvalstu advokāti veic attiecīgās darbības Apvienotajā Karalistē vai Īrijā. Šo interpretāciju apstiprina Direktīvas 98/5 preambulas 10. apsvērums, saskaņā ar kuru būtu jāparedz, tāpat kā Direktīvā 77/249, iespēju izslēgt no to advokātu darbības, kuri praktizē ar savas mītnes valsts profesionālajiem nosaukumiem Lielbritānijā un Īrijā, noteiktu formālu dokumentu sagatavošanu īpašumtiesību maiņas un mantošanas jomā.

45 Līdzīgi Direktīvas 98/5 5. panta 2. punktā ir noteikts, ka "dalībvalstis, kuras atļauj savā teritorijā noteiktām advokātu kategorijām sagatavot dokumentus, lai iegūtu tiesības pārvaldīt mirušu personu īpašumus un radītu vai nodotu zemes īpašuma tiesības, kas citās dalībvalstīs ir rezervētas profesijām, kas nav advokāta profesija, var izslēgt no šādas darbības veikšanas advokātus, kuri praktizē ar savas mītnes valsts profesionālo nosaukumu, kas piešķirts vienā no šīm citām dalībvalstīm".

46 Šajos apstākļos, tā kā ar Direktīvas 77/249 1. panta 1. punkta otro teikumu iedibinātā atkāpe attiecas tikai uz noteiktām advokātu kategorijām, kurus attiecīgā dalībvalsts ir pilnvarojusi savu profesionālo darbību veikt ar šajā pašā direktīvā identificēto apzīmējumu, nevis uz citām profesijām, kas nav advokāti, ir jāsecina, ka minētā tiesību norma nav piemērojama tādā kā pamatlietā.

47 Ņemot vērā iepriekš izklāstīto, uz pirmo jautājumu ir jāatbild, ka Direktīvas 77/249 1. panta 1. punkta otrais teikums ir jāinterpretē tādējādi, ka to nepiemēro dalībvalsts tiesiskajam regulējumam, kāds ir aplūkots pamatlietā, saskaņā ar kuru parakstu īstuma apliecināšanu uz dokumentiem, kas ir vajadzīgi tiesību uz nekustamo īpašumu nodibināšanai vai pārejai, ir paredzēts veikt valsts notāriem un šī iemesla dēļ tiek izslēgta iespēja šajā dalībvalstī atzīt tādu apliecināšanu, ko ir veicis citā dalībvalstī praktizējošs advokāts.

Par otro jautājumu

48 Uzdodot otro jautājumu, iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai LESD 56. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka ar to netiek pieļauts dalībvalsts tiesiskais regulējums, kāds ir aplūkots pamatlietā, kurā parakstu īstuma apliecināšanu uz dokumentiem, kas ir vajadzīgi tiesību uz nekustamo īpašumu nodibināšanai vai pārejai, ir paredzēts veikt valsts notāriem un šī iemesla dēļ tiek izslēgta iespēja minētajā dalībvalstī atzīt tādu apliecināšanu, ko ir veicis citā dalībvalstī praktizējošs advokāts.

49 Lai atbildētu uz šo jautājumu, pirmkārt, ir jāatgādina, ka LESD 56. pantā ir paredzēts ne tikai novērst jebkādu diskrimināciju pret citā dalībvalstī reģistrētu pakalpojumu sniedzēju tā pilsonības dēļ, bet arī atcelt jebkādu pakalpojumu sniegšanas brīvības ierobežojumu, kaut arī tas ir vienādi piemērojams gan vietējiem, gan citu dalībvalstu pakalpojumu sniedzējiem, ja šis ierobežojums aizliedz, apgrūtina vai padara mazāk pievilcīgus tā pakalpojumu sniedzēja pakalpojumus, kurš reģistrēts citā dalībvalstī, kurā tas likumīgi sniedz līdzīgus pakalpojumus (spriedumi, 2013. gada 18. jūlijs, *Citroën Belux*, C-265/12, EU:C:2013:498, 35. punkts un tajā minētā judikatūra, kā arī 2015. gada 11. jūnijs, *Berlington Hungary* u.c., C-98/14, EU:C:2015:386, 35. punkts).

50 Šajā gadījumā ar *GBG* 53. panta 3. punktu vienīgi valsts notāriem un tiesām ir piešķirtas pilnvaras apliecināt paraksta īstumu uz dokumentiem, kas ir vajadzīgi tiesību uz nekustamo īpašumu nodibināšanai vai pārejai. Šīs tiesību normas rezultātā nediskriminējošā veidā tiek izslēgta iespēja Austrijā atzīt šāda paraksta īstumu, ko veicis gan šajā valstī praktizējošs advokāts, gan arī citās dalībvalstīs praktizējoši advokāti.

51 Neļaujot atzīt citā dalībvalstī – šajā gadījumā Čehijas Republikā – praktizējoša advokāta paraksta īstuma apliecināšanu, kurā viņš saskaņā ar valsts tiesību aktiem likumīgi sniedz līdzīgus pakalpojumus, šāda veida kompetences rezervēšana liedz šādam profesionālim piedāvāt šāda veida pakalpojumus klientiem, kuri uz to vēlas atsaukties Austrijā. Tāpat, ņemot vērā šī sprieduma 34. un 35. punktā atgādināto judikatūru, šāda kompetences rezervēšana arī ierobežo Austrijas pilsoņa kā šāda pakalpojuma saņēmēja brīvību atrasties Čehijas Republikā, lai tur saņemtu pakalpojumu, ko nevar saņemt Austrijā ieraksta zemesgrāmatā veikšanai.

52 Tādējādi ir jākonstatē, ka pamatlietā aplūkotā valsts tiesību norma ir LESD 56. pantā garantēto brīvību ierobežojums.

53 Otrkārt, jāatgādina, ka saskaņā ar Tiesas judikatūru šāds ierobežojums tomēr var tikt pieļauts kā atkāpes pasākumi sabiedriskās kārtības, valsts drošības un sabiedrības veselības apsvērumu dēļ, kuri ir skaidri paredzēti LESD 51. un 52. pantā un kuri ir piemērojami arī pakalpojumu sniegšanas brīvības jomā atbilstoši LESD 62. pantam, un pamatots, ja tas nediskriminējošā veidā tiek piemērots primāru vispārējo interešu apsvērumu dēļ (skat. spriedumu, 2016. gada 28. janvāris, *Laezza*, C-375/14, EU:C:2016:60, 31. punkts un tajā minētā judikatūra), ja ir piemērots attiecīgā mērķa sasniegšanai un nepārsniedz šī mērķa sasniegšanai nepieciešamo (skat. it īpaši spriedumu, 2011. gada 17. marts, *Peñarroja Fa*, C-372/09 un C-373/09, EU:C:2011:156, 54. punkts un tajā minētā judikatūra).

54 Šajā ziņā – tāpat kā to darījis ģenerāladvokāts savu secinājumu 48. punktā – ir jāuzsver, ka savā 2011. gada 24. maija spriedumā lietā Komisija/Austrija (C-53/08, EU:C:2011:338, 91. un 92. punkts) Tiesa jau norādīja, ka notāriem uzticētā apliecināšanas darbība pati par sevi nav tieša un konkrēta dalība valsts varas īstenošanā EKL 51. panta pirmās daļas izpratnē. Turklāt fakts, ka šis vērtējums nav apšaubāms tāpēc vien, ka noteikti akti vai noteiktas vienošanās ir obligāti jāapliecina, lai tie būtu spēkā.

55 Tādējādi uz LES līguma normā paredzēto izņēmumu nevar atsaukties šīs lietas apstākļos, kuri attiecas vienīgi uz pieteicēja paraksta īstuma apliecināšanu, nevis uz parakstītā akta saturu.

56 Šādi, ņemot vērā šī sprieduma 50. punktā minēto apstākli par to, ka *GBG* 53. panta 3. punktā paredzētā kompetences rezervēšana valsts notāriem ir nediskriminējošs pasākums, ir jāizvērtē, vai to atbilstoši šī sprieduma 53. punktā atgādinātajai judikatūrai nevar pamatot primāru vispārējo interešu apsvērumu dēļ.

57 Šajā gadījumā Austrijas iestādes norāda, ka pamatlietā aplūkotā pasākuma mērķis ir nodrošināt pareizu zemesgrāmatu sistēmas funkcionēšanu, kā arī garantēt starp indivīdiem noslēgto aktu likumību un tiesisko noteiktību.

58 No vienas puses, kā to tostarp ir uzsvērušas Austrijas un Vācijas valdības, ir jānorāda, ka zemesgrāmatai – it īpaši dažās dalībvalstīs, kurās pazīst latīņu tipa notāru, – ir izšķiroša nozīme tieši nekustamo īpašumu darījumos. It īpaši ikvienam ierakstam zemesgrāmatā – kā Austrijas zemesgrāmatā – ir būtiskas sekas tādā nozīmē, ka personas, kura šo ierakstu lūdz veikt, tiesības rodas tikai pēc tā veikšanas. Šādi zemesgrāmatas administrēšana ir būtisks preventīvās justīcijas elements, jo tās mērķis ir nodrošināt likuma pareizu piemērošanu un starp indivīdiem noslēgto aktu tiesisko noteiktību, kas ir daļa no valsts uzdevumiem un atbildības.

59 Šajos apstākļos valsts tiesību normas, kurās ir noteikta prasība zvērestu nodevušiem profesionāļiem – kā notāriem – pārbaudīt ierakstu zemesgrāmatā pareizību, palīdz nodrošināt darījumu nekustamā īpašuma jomā tiesisko noteiktību, kā arī pareizu zemesgrāmatas sistēmas funkcionēšanu, vispārīgākā kontekstā sasaistoties ar tiesībaizsardzības labu praksi, kas saskaņā ar Tiesas judikatūru ir primārs vispārējo interešu apsvērums (šajā ziņā skat. spriedumu, 1996. gada 12. decembris, *Reisebüro Broede*, C-3/95, EU:C:1996:487, 36. punkts).

60 Otrkārt, ir arī jāatgādina, ka 2011. gada 24. maija spriedumā lietā Komisija/Austrija (C-53/08, EU:C:2011:338, 96. punkts) Tiesa brīvības veikt uzņēmējdarbību kontekstā jau ir nospriedusi, ka tas, ka notāra darbībām ir vispārēju interešu mērķis, proti, tostarp garantēt privātpersonu starpā noslēgto aktu likumību un tiesisko noteiktību, ir primārs vispārējo interešu apsvērums, kas var pamatot iespējamus LESD 49. panta ierobežojumus, kas izriet no notāru darbībai raksturīgajām īpatnībām, kā, piemēram, kontrole, kurai notāri ir pakļauti tiem piemērotajās iecelšanas amatā procedūrās, to skaita un to teritoriālās piekritības ierobežojums vai arī noteikumi par to atlīdzību, neatkarību, amatu nesavienojamību un neatceļamību no amata, ciktāl ar šiem ierobežojumiem minētos mērķus iespējams sasniegt un tie ir vajadzīgi šim nolūkam.

61 Pēc analoģijas ar Tiesas nospriesto minētajā spriedumā ir jāuzskata, ka šādi apsvērumi ir piemērojami arī attiecībā uz pakalpojumu sniegšanas brīvības ierobežojumu LESD 56. panta izpratnē.

62 Tādējādi jāsecina, ka Austrijas valdības minētie mērķi ir primārs vispārējo interešu apsvērums, kas ļauj pamatot tādu kā pamatlietā aplūkoto tiesisko regulējumu.

63 Vienlaicīgi ir jāpārbauda, vai pamatlietā aplūkotais pasākums atbilst samērīguma prasībai šī sprieduma 53. un 60. punktā atgādinātās judikatūras izpratnē.

64 Šajā gadījumā, kā tas arī izriet no tiesas sēdē šajā lietā Austrijas iestāžu iesniegtajiem apsvērumiem, notāra iesaistīšanās ir svarīga un nepieciešama, lai veiktu ierakstu zemesgrāmatā, tādējādi, ka šī profesionāļa līdzdalība neaprobežojas tikai ar personas, kas parakstījusi dokumentu, identitātes apstiprināšanu, bet arī nozīmē to, ka notārs ir iepazinies ar aplūkotā akta saturu, lai nodrošinātu plānotās pārejas likumību, un pārbauda pieteikuma iesniedzēja rīcībspēju.

65 Šajos apstākļos tas, ka darbības, kas saistītas ar tādu aktu apliecināšanu, kuri rada vai nodod tiesības uz zemi, tiek uzticētas tikai atsevišķām profesionāļu kategorijām, kas savukārt ir saistīts ar publisku ticamību un kuru attiecīgā dalībvalsts īpaši kontrolē, ir piemērots pasākums, lai sasniegtu mērķi attiecībā uz pareizu zemesgrāmatas sistēmas funkcionēšanu, kā arī starp indivīdiem noslēgto aktu likumību un tiesisko noteiktību.

66 Jānorāda arī, ka advokātu darbības, kas izpaužas kā uz dokumentiem uzliktu parakstu īstuma apliecināšana, nav salīdzināmas ar notāru veiktām apliecināšanas darbībām un ka apliecināšanās režīmu regulē striktākas tiesību normas.

67 Šajā ziņā tiesas sēdes laikā šajā lietā Čehijas Republika precizēja, ka, lai gan, protams, Čehijas Republikas advokāts ir tiesīgs apliecināt paraksta īstumu precīzos, īpašā tiesiskā regulējumā paredzētos apstākļos, no *Nejvyšší soud* (Augstākā tiesa, Čehijas Republika) judikatūras skaidri izriet, ka Čehijas Republikas advokāta atzīme par uzliktā paraksta īstumu nav publisks dokuments. Šī iemesla dēļ šim apstiprinājumam strīda starp pusēm gadījumā nebūs tāds pats spēks kā notāra apliecinājumam.

68 No tā atbilstoši minētās dalībvalsts nostājai izriet, ka, ja šāds paraksts Austrijā reģistrācijai Austrijas zemesgrāmatā būtu jāatzīst, šādam apliecinājumam būtu publiska dokumenta spēks, jo tas tiktu uzskatīts par līdzvērtīgu notāra apliecinājumam. Tādēļ tam Austrijā būtu cits pierādījuma spēks nekā pašā Čehijas Republikā.

69 Šajos apstākļos, tiecoties uz advokātu pakalpojumu sniegšanas brīvību, vispārēja atteikšanās no valsts kontroles funkcijām un efektīvas zemesgrāmatas pieteikumu nodrošināšanas izraisītu traucējumus zemesgrāmatas sistēmas pareizā funkcionēšanā, kā arī ietekmētu starp indivīdiem noslēgto aktu likumību un tiesisko noteiktību.

70 No tā izriet, ka pamatlietā aplūkotais valsts pasākums nepārsniedz vajadzīgo Austrijas valdības minēto mērķu sasniegšanā.

71 Ņemot vērā iepriekš izklāstīto, uz otro jautājumu ir jāatbild, ka LESD 56. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka ar to tiek pieļauts dalībvalsts tiesiskais regulējums, kāds ir aplūkots pamatlietā, kurā parakstu īstuma apliecināšanu uz dokumentiem, kas ir vajadzīgi tiesību uz nekustamo īpašumu nodibināšanai vai pārejai, ir paredzēts veikt valsts notāriem un šī iemesla dēļ tiek izslēgta iespēja minētajā dalībvalstī atzīt tādu apliecināšanu, ko ir veicis citā dalībvalstī praktizējošs advokāts.

Par tiesāšanās izdevumiem

72 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (piektā palāta) nospriež:

1) **Padomes 1977. gada 22. marta Direktīvas 77/249/EEK par pasākumiem, kas palīdz advokātiem sekmīgi īstenot brīvību sniegt pakalpojumus, 1. panta 1. punkta otrais teikums ir jāinterpretē tādējādi, ka to nepiemēro dalībvalsts tiesiskajam regulējumam, kāds ir aplūkots pamatlietā, saskaņā ar kuru parakstu īstuma apliecināšanu uz dokumentiem, kas ir vajadzīgi tiesību uz nekustamo īpašumu nodibināšanai vai pārejai, ir paredzēts veikt valsts notāriem un šī iemesla dēļ tiek izslēgta iespēja šajā dalībvalstī atzīt tādu apliecināšanu, ko ir veicis citā dalībvalstī praktizējošs advokāts;**

2) **LESD 56. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka ar to tiek pieļauts dalībvalsts tiesiskais regulējums, kāds ir aplūkots pamatlietā, kurā parakstu īstuma apliecināšanu uz dokumentiem, kas ir vajadzīgi tiesību uz nekustamo īpašumu nodibināšanai vai pārejai, ir paredzēts veikt valsts notāriem un šī iemesla dēļ tiek izslēgta iespēja minētajā dalībvalstī atzīt tādu apliecināšanu, ko ir veicis citā dalībvalstī praktizējošs advokāts.**

[Paraksti]